

Uppskruvade förväntningar ger ett snålt tilltaget spelrum

Teater Taimine grundades 2002 och uppnår myndighetsålder nästa år, om man räknar i människoår. Auktoritet har man haft från starten. Taimine är en proffsteater som erbjuder nyskriven dramatik, och turnerar i skolor för alla åldrar.

Teater Taimine har också exponerat svenska språket i finskdominerade miljöer. Pjäsen "Lyckomanifestet" går på två språk, ibland skiftar man om mitt i en replik. I Sarlinska skolan där föreställning gavs tisdags känns det inte ovant. I Pargas är tvåspråkigheten vardag, och när de återkommande ungdomsrevyerna kör igång är det självklart att två språk hörs.

"Lyckomanifestet" handlar om prestationshetsen, ett känt fenomen, inte minst när man kommer upp i årskurserna (pjäsen är tänkt för åk 7-9 och för gymnasier). Den finns förstås också utanför skolan.

På scenen står Jonna Nyman och Mikael Strömberg. De är skådespelare i alla roller. De är i ständig rörelse. Tempot är hårt uppskruvat, för allt som behöver gestaltas ska rymmas inom tidrymden för en lektion. Kanske också för att man tänker att ung publik tappar intresset annars.

Men det finns också det som motsäger sånt. I slutet av föreställningen håller skådespelarna en paus, förhållandevis lång. Då är det pricktyst i salen i Sarlinska.

Huvudpersoner är Hannes, vars pappa drömmer om att han ska bli hockeyspelare på världsnivå, och Emmi, som är fast i högstavitsordsfällan. Hannes blir alltmer olustig inför hockeyn och inför pappan som det är svårt att säga nej till. Emmi blir alltmer olycklig av det ändlösa pluggandet.

Förväntningar är ett tveeggat svärd, unga blir oreflekterat måltavlan för dem, har varken tid eller rum att formulera egna. Den spartanska scenografin med två skärmar med en smal öppning emellan som in- och utgång, tycks kommunicera det här snålt tilltagna spelrummet.

Det är Emmi som kommer på att de ska lansera ett manifest, som kräver att unga ska kunna må bättre, få vara sig själva och inte bara räknas efter prestation.

Och vem har nu inte hört liknande? Det formuleras hela tiden, underbyggt av hela registret mellan rutinmässig plikt-känsla till indignerad upprördhet. Här gestaltas det i scener, kraftfullast i relationen mellan Hannes och pappan. Det är svårt att säga nej till en förälder som utnämnt sig till coach och som brinner av tro framgång och berömmelse.

Att killar ska vara specifikt bra på något och tjejer allmänt duktiga i allt tangeras också. Men prestationshetsen beskrivs också i återkommande glimtar från en studio, där skeendet kommenteras som ett sportevenemang. Fort ska det också gå, och skådespelarna är imponerade i sina snabba kliv mellan rollerna, de övertygar sin publik som växt upp med att allt ska gå fort som ett klick.

Manifestet i pjäsen läggs ut på nätet, det börjar leva sitt eget liv där, skapar reaktioner också hos föräldragenerationen. Och där får pjäsen sluta, ganska öppet. Eleverna denna tisdag väntar gruppdiskussioner, så brukar det bli.

Som alltid när man lämnar en pjäs som fungerar som debattinlägg tar olika tankar form. Hur illa är det nu egentligen med detta? Men på ett café, bara ett par timmar senare, hör recensenten genom

sorlet ett par tonåringar samtala energiskt om vägar som ligger framför dem. "Framgångsrik" är ett ord som tränger igenom.

Det kan vara ett tutormöte som pågår, en av dem verkar obetydligt äldre. Det är ju bra tänkt. Men livsglädjen då? ropar jag tyst inom mig, bakom skärm och kaffekopp. Den kan förstås också få karaktär av prestation.

"Lyckomanifestet" är ett drama som fortsätter utanför scenen, utanför skolan. Alla tycks ha en roll att spela där.

Ann-Christine Snickars
ann-christine.snickars@aumedia.fi

